

Iztok Maroh

UPRIZORITEV PRIKAZOVANJA

25. 2.–19. 3. 2022

artKIT

Iztok Maroh, ki kot umetnik, kurator in predavatelj deluje predvsem na področju umetniške skulpturalne keramike, se v okviru razstave *Uprizoritev prikazovanja* predstavlja z novimi deli, nastalimi v zadnjem letu. Sicer zvest svojemu primarnemu umetniškemu materialu – glini oziroma keramiki, Maroh v tokratni galerijski postavitvi pripoved uprizarja skozi dialog med različnimi (interaktivnimi) mediji in materiali. Kot že v preteklih razstavah umetnik v svojih kontinuiranih redefinicijah »umetniških dogodkov« in uporabi »ready-madeov« raziskuje odnos med vizualnim, pojavnim svetom in človekom. Raziskuje načine, na katere en drugega dekonstruirata, vzpostavljata, definirata, preoblikujeta. Kateri so tisti dejavniki, ki te procese pogojujejo? Kaj definira človeka skozi opazovanje umetniškega dela in obratno? Kako konstruiranje pomena umetniškega dela in estetske izkušnje pogojujejo sodobne družbene, politične in ekonomske transformacije?

Zgodba, ki jo Maroh uprizarja tokrat, je kot vselej v njegovih delih večplastna. Umetnikovo neutrudno premišljevanje o estetski izkušnji sodobnega človeka seveda ne more zaobiti trenutnega stanja duha, s katerim se človeštvo sooča. Zgodba, ki jo umetnik pripoveduje skozi galerijski prostor, govori o nelagodju, individualni in kolektivni tesnobi, konstrukciji vrednosti in vrednotenju dela znotraj kapitalističnega ustroja, odtujenosti posameznika_ice, absurdnosti materialnega, umanjkanju pomena in posledično človekovemu iskanju »opornih točk« in že znanih asociacij znotraj pojavnega sveta, v katerem išče smisel. Kot vsaka dobra zgodba tudi ta vedno znova, z vsakim posamičnim umetniškim delom, pritegne gledalca_ko – umetnik namreč z uporabo krhkega materiala, kot je porcelan, in grozečo globino črnega pigmenta Black 3.0. ter posameznimi motivi umetniških del ustvarja formalne in vsebinske antagonizme.

La Belle Chocolatiere de Vienne (2022) je večmedijska postavitve, sestavljena iz porcelanske figure in videa. Porcelansko figuro je Maroh ustvaril po predlogi *Dunajsko dekle s čokolado* (orig. *Das Wiener Schokoladenmädchen*, pastel na pergament) prominentnega ženevskega slikarja Jean-Etienna Liotarda. Slika je v tistem času požela takšno navdušenje, da je dunajska manufaktura porcelana Augarten leta 1750 izdelala porcelansko figuro z istoimenskim naslovom. Gre za dragocen zbirateljski in dekorativni artefakt, bela porcelanska figura pa velja za pravo redkost. Umetnik je ta dragocen artefakt razbil, ga znova sestavil ter ponovno umestil pod zaščitni stekleni pokrov. S samim performativnim dejanjem razbitja figure, ki ga je umetnik tudi posnel, je predmetu odvzel primarno estetsko in tržno vrednost, s čimer je poudaril absurdnost

PALAIS
SCHÖNBURG

migr
art

Iztok Maroh
UPRIZORITEV PRIKAZOVANJA
25. 2.–19. 3. 2022

artKIT, Glavni trg 14, Maribor
Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 15. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure.

materialnega znotraj potrošniške kulture in abstraktnost finančnega vrednotenja umetniških artefaktov. Materialnost kot takšna je namreč izključno določena skozi oči opazovalca_ke, kar seveda vpliva na samo vrednost skulpture. Kljub temu, da je Maroh s tem, ko je figuro razbil, le-tej odvzel primarno vrednost zbirateljskega predmeta, pa ji je s ponovno sestavitvijo in oblikovno predelavo dodal novo umetniško vrednost. Video, ki je na ogled ob razstavljeni figuri in prikazuje razbitje figure, stopnjuje napetost dogajanja – uničenje lepega. Antagonizem, ki veje iz dela, v gledalcu_ki hkrati vzbuja nasprotujoče si občutke kontemplacije in nelagodja. Platno, nameščeno na kamnita galerijska tla, tako povezuje virtualni in realni prostor; tla v videu so namreč prav tako kamnita (material, ki je še dodaten antipod porcelanu). Maroh je video posnel v palači Schönburg na Dunaju, zgodovinsko vezani na manufakturo Augarten, v kateri je porcelanska figura pravzaprav nastala.

Sledi (2022) je slika večjega formata, na platno tiskana reprodukcija slike družine Mozart, ki jo je leta 1781 naslikal Johann Nepomuk della Croce. Maroh je sliko prebarval s črno akrilno barvo Black 3.0 (vsrka 99% svetlobe), ki jo je s sodelavci izdelal umetnik Stuart Semple. Barvo je izdelal kot odgovor na ekskluzivni dogovor zvezdniškega umetnika Anisha Kapporja s proizvajalcem Surrey NanoSystems za uporabo »najbolj črne barve na svetu« Vanta Black (vsrka 99,96% svetlobe). Anish Kapoor je s tem dogovorom namreč pridobil ekskluzivno pravico uporabe pigmenta, kar še dodatno nakazuje na elitizem, neizprosnost ter tekmovalnost znotraj umetnostnega sistema na globalni ravni. Pri preslikavanju slike je Maroh sicer izluščil detajle rok protagonistov slike, s to neposredno intervencijo pa je, skupaj z uporabo omenjene specifične črne barve, na novo konstruiral sporočilnost dela. Roke, izluščene iz grozeče črnine, ki deluje vseabsorbirajoče vidno, tako postanejo univerzalni motiv človekovega »delovnega orodja« – umetnikovega pomagala pri materializaciji umetniške ideje, posameznikovega_činega pomagala pri manualnem delu ali vsakdanjih opravilih. Z izbrisom ostalih podob s slike, Maroh ohranja roke kot artefakte in jih v svojem pomenu še dodatno glorificira z uporabo animacije, ki jo projicira na sliko. Vizualna in likovna učinkovitost se tako skoraj prenaša že na tridimenzionalno raven.

Koncept dela ostaja rdeča nit tudi interaktivne postavitve *t.i.n.d.e.r* (2022). Delno kolažirana kolorirana jedkanica predstavlja obskurno napravo, ki pa se je v zgodovini izgubila. Naprava, imenovana »delovni mlin«, ki je bila v uporabi v sredini 18. stoletja, je bila namenjena kaznovanju dolžnikov_c in zapornikov_c. Naprava ni imela nobene druge funkcije, kot vrtenja v prazno in absurdnega načina, da so dolžniki_ce in obsojenci_ke »oddelali« svojo kazen. To delo, ki ga gledalec_ka doživi v celoti šele z uporabo aplikacije Artivive, simbolno izpostavlja in vleče vzporednice med absurdnostjo omenjene naprave, ki melje v prazno, ter absurdnostjo sodobnega, izpraznjenega sveta oziroma človeka znotraj le tega. Odtujeni_a posameznik_ca je namreč ujet_a v primež sodobnega načina življenja, ki ga prežema neoliberalna logika, brutalni delovni pogoji, nadzor svetovnih korporacij nad našimi navadami in umanjkanje pristnih, intimnih odnosov, kar seveda vodi v zatekanje v instantno zadovoljevanje potreb, ki so v tem ustroju minimizirane na tiste lahko zadovoljive.

Prav ta pripovedna linija se nadaljuje v preostalih delih *Ribičeve hčere* in *Umetni vrt* in se pravzaprav razdeli v dve vsebinski liniji. Keramične skulpture ribičevih hčera, ki skozi materijo kot tudi barvo delujejo meseno, nagovarjajo telesnost. Ženske figure se zdijo frivolne, skorajda dekadentne in igrivo erotične, vendar je ob pozornejšem opazovanju gledalec_ka ponovno soočen_a z občutkom nelagodja. Ude žensk namreč objemajo in požirajo ribe, ki v tem kontekstu simbolizirajo izmuzljivo, nezavedno. Umetnik ravno z uporabo pomensko tako širokega in polnega simbola kot je riba gledalcu_ki odpre interpretacijsko polje in ga/jo aktivno vključi v narativ razstave. *Umetni vrt*, šest abstraktnih keramičnih skulptur, ki aludirajo na biološke forme

in nas spominjajo na korale, mikroorganizme in druge manjše rastline, je umetnik prebarval z že zgoraj omenjeno barvo Black 3.0. S tem je pravzaprav izničil strukturo površine skulpture, likovne prvine pa so zminimalizirane na osnovno obliko. S tem Maroh poudari formalno večpomenskost, skulpture bi namreč lahko predstavljale tudi biološke ali sintetične organizme producirane ali vzgojene v laboratoriju.

Oblikovni in vsebinski antagonizmi in dihotomije vodijo tokratno razstavo del Iztoka Maroha, ki jo zaznamuje tudi temporalna dimenzija. Najdeni predmeti, ki v umetniku vzbujejo določene pomenske asociacije, ki jih nato z raznoraznimi likovnimi tehnikami in umetniškimi strategijami predrugači in rekontekstualizira, so pogosto starejši objekti, tudi antikvitete, ki v svoji materialnosti nosijo trenutke iz zgodovine človeštva. Maroh s svojimi umetniškimi intervencijami poveže različne temporalnosti in aktualizira estetsko izkušnjo posameznika_ce tukaj in zdaj. Galerijska postavitve, ki je na nek način zasnovana po principu klasične muzejske postavitve, nudi gledalcu_ki v odnosu in procesu doživljanja posameznega dela določeno intimnost, hkrati pa deluje kot razstava kuriozitet, ki vsebuje tudi didaktične elemente. Umetnik se tako na različnih nivojih poigrava s pojavnim svetom in ambivalentnostjo estetskega doživljanja le-tega, pri čemer gledalec_ko vselej obravnava kot enakovrednega sogovornika_co in soustvarjalca_ko »umetniškega dogodka«.

BIOGRAFIJA

Iztok Maroh (1976) je leta 2003 magistriral na Univerzi za umetniško in industrijsko oblikovanje v Linzu. Predmet keramika je najprej poučeval na ljubljanski Šoli uporabnih umetnosti Famul Stuart, kasneje je bil docent na Oddelku za industrijsko in unikatno oblikovanje na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je soustanovil smer Unikatno oblikovanje / keramika. Med letoma 2006 in 2011 je v Mariboru vodil odprti atelje za sodobno keramiko, kjer je v lastni režiji organiziral razstave sodobne keramične produkcije. Večkrat se je izobraževal v tujini, nazadnje v Istanbulu. Je dejaven član različnih društev, nacionalnih in mednarodnih komisij ter soustanovitelj sekcije keramika pri ZDSLU. Zraven lastnega ateljejskega dela kurira tudi razstave na področju likovne umetnosti in piše strokovna besedila za razstavne kataloge in publikacije na področju umetniške keramike in likovne umetnosti. Od leta 2018 je aktivno prisoten na Dunaju, kjer je vodja projekta *Time for artists* ter umetniški vodja v okviru organizacije Migrart s sedežem na Dunaju. Samostojno in v okviru skupinskih razstav je razstavljal v Savinovem likovnem salonu v Žalcu, Obalnih galerijah v Kopru, Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki, razstavnem salonu Rotovž in Umetnostni galeriji v Mariboru, Galeriji sodobne umetnosti v Celju, Bežigranski galeriji in na ljubljanskem gradu, na 4. mednarodnem bienalu sodobne keramike v Kapfenbergu ter številnih mednarodnih razstavah, med drugim tudi na Kitajskem, Danskem, v Avstriji, Nemčiji in Južni Koreji.